

ቅድሚያ ኩሉ ዝተዘርገ ውሽጣዊ ሓድነትናን

ፖለቲካዊ ኣረኣጲያናን ንሓክም።

ህዝባዊ ልኡላውነትና ከየውሓስና፡ ሃገራዊ (ግዝኣታዊ) ልኡላውነትና ከነኸብር ኣይንክእልን። ህዝባዊ ልኡላውነትና ነውሕሰሉ ፍቱን መንገዲ ከኣ ካብ ዝንቡዕ ኣተሓሳስባ ሓራ ብምጅንዩ። ህዝባዊ ኣረኣጲያን ህዝባዊ ውግንና ወኒንካ፡ ኣንጻር ድሑር ትምክሕቲ፡ ጽቡትን በለጽን ፊት ንፊት ደው ምባልዩ። በዓል ቅነዕ መትከል ንምጅን ኣብ ኣእምሮኻ ምስ ዘሎ ዝንቡዕ ኣራኣጲያ ምፍታሕዩ። እንተዘይኮነ ካብ ዘበታዊ ጸላኢ ኮነ፡ ግዳማዊ ጎበጣ ንድሕነሉ መንገዲ ክጸብብን ክነውሕንዩ። ካብ ግዳም ንዝውርወር ዘሎ ጎባጢ ሂቅታ፡ ብመራኸቢ ብዙሓን መግለጺታት ብምሃብን ክንረኣ ኢና ፈኸራ ብምስማዕን ከተዕግሶ ምሕላን ኣወንታዊ ውጽኢት ዘምጽእ ኣይኮነን።

ክቡር ህይወት ተኸፊልዎ ንዝመጽኦ ሃገራዊ ልኡላውነት ዝዳፈር ድምጺ ክትሰምዕ እንከለኻ ብሓቂ የሻቕልን የቐንዙንዩ። ነዚ ሻቕኪትን ቃንዛንዚ ዓጺፍካ ግዝኣታዊ ልኡላውነት ብዘተኣማምን ውሑስ ንምግባር ግን፡ ብቐዳምነት ነዚ ሻቕሎት ቃንዛን ዝወለደ ምክንያት ምፍላጥ፡ ፈሊጥካ ድማ ምፍዋስ የድሊ። ሕልሚ ስሱዓትን ገዛእትን ኣብ ከመይ ኩነታት ዕድል ይረክብን ፈለኸለኸ ይብልን መዛግብቲ ታሪኽ ይሕብሩዮም። ምሁራት ፖለቲካዊ ስነ-ፍልጠት ብመጽናዕቲ ብተነታን የረድኡዮም።

ንሕና ከኣ ከም ህዝቢ ናትና ጭቡጥ ተመክሮ ኣለና። መግዛእቲ ጣልያን ኣብ መሬት ኤርትራ እግሩ ክረግጽ እንከሎ ብቐጽበትን ብሃንደበትን ብምውራር ኣይኮነን። ግዜ ወሲዶ፡ ድሕረትና፣ ድክነትና፣ ዝተበታተነ ኣተሃላልዋና ኮታ ፖለቲካዊ ዘይንቕሓትናን ዘይብቕዓትናን ብግቡእ ኣጽኒዑዮ ዝጎበጠና። ውድብ ሕቡራት ሃገራት ድሕሪ 2ይ ኩናት ዓለም ኣብ ትሕቲ ኤውሮጳዊ መግዛእታዊ ስርዓታት ዝነበራ ሃገራት፡ ሃገራዊ ነጻነት ክጎናጸፋ ኣለወን። ባዕለን ብባዕለን ነብሰን ከመሓድራ ኣለወን። ኤውሮጳውያን ገዛእቲ ጠቕሊሎም ክወጽኡ ኣለዎም። ታሪኽ ቀጥታዊ መግዛእትን ባርነትን ንሓንሳእን ንሓዋሩን ከኸትም ኣለዎ ኢሉ ከብቐዕ፡ ንሶማሊያን ሊብያን ምሉእ ነጻነት ፈቐዱ። ንህዝቢ ኤርትራ ርእሱ ከመሓድር ኣይክእልን፣ ን10 ዓመት ኣብ ትሕቲ ሞዚትነትን ወተሃደራዊ ምምሕዳር እንግሊዝ ክጸንሕን ከመይነት ምሕደራ ክለማመድ ኣለዎን ኢሉ ዝበየነሉ ምክንያት፡ ብቐንዱ ውሽጣዊ ዘይንቕሓትና፡ ዘይብቕዓትናን ዘይውህደትናን ብምምዘማዝዩ።

ዝተፈላለዩ ጉጅለታት ልኡኹ ብቐዓት ምሕደራ ኤርትራውያን ክመዘን እንከሎ፡ ኣብ እዋኑ ዝነበሩ ሓያላን ሃገራት ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይና፡ ከይወከልናዮም ሰብ ጉዳይ ኮይኖም፡ ገለና ንሱዳን፣ ገለ ንኢትዮጵያ፣ ገለ ምስ ጣልያን በታቲኖም ዘርምዘርሞ ክንክውን ክሻኹቱልና እንከለው፡ ኣብ መወዳእታ ከኣ፡ ብዘይድሌትና ምስ ኢትዮጵያ ብፈደሬሽን ቆሪኖም፡ ከም እንደገና ብዘይ ኣፍልጦና ባዕሎም ዘጽደቑ ፈደሬሽን ኣፍሪሶም፡ ኣብ ዳግማይ ቀጥታዊ መግዛእቲ፡ ኩናትን ህልቂትን ክንኣቱ ዝገበርሉ ምክንያት ኩሉ ሸነኻዊ ድክነትና፡ ብፍላይ ከኣ ኣብ ኣረኣጲያ ዘለና ድክም ጎኒ ኣጽኒዕም ከም ዝኾኑ ብግቡእ ክስቆረናን ክንመሃረሉን ይግባእ።

ዝኾነ ጎባጢ ሓይሊ ዶብ ሰጊሩ ልኡላውነት ሃገር ደፊሩ፡ መሰረታዊ ሓርነታዊ መሰላት ህዝቢ ጨፍሊቐ ጸጋታት እታ ሃገር ክዘርፍ ስለ ዝደለየ ጥራሕ ብድድ ኢሉ ወራሪ ሂቅታ ኣየስምዕን። ወይ ብተግባር ኣይወርርን። ፖለቲካዊ ንቕሓት፣ ውሽጣዊ ሓድነት፣ ቁጠባዊ ዓቕሚ፣ ኣብ ዓለማዊ መድረኻት ዘሎ ዲፕሎማሲያዊ ጽልዎን ተቐባልነትን፣ ወተሃደራዊ ዓቕሚ፣ ዓይነትን ዕጥቅን ስንቅን ወነን ድልውነትን ወተሃደራት %ወዘተ እንታይ ይመስል ወይ ኣብ ከመይ ኩነታት ይርከብ፡ ምስ ናቱ ጭቡጥ ዓቕምን ድልውነትን ብምንጽጻርዩ ህገ ኢሉ ዝጅምር። ሕጂ ንሰምዖ ዘለና ደግሲ መግዛእቲ ምበኣር መንቀሊኡ ናትና ዘይብቕዓትን ድኻምዩ።

ኢትዮጵያውያን ውልቀ ሰባትን ጉጅለታትን ዘስምዕዎ ዘለው ወደብ ዓሰብን ቀይሕ ባሕርን ተፈጥሮአዊ ዋነነትና ስለዝኾነ ክንምልሶ ኣለና ዝብል ወራሪ ሂቕታ፡ ጭቡጥ ውሽጣዊ ዘይ ስጡም ሓድነት ኤርትራውያን ኣብ ጸብጸብ ዘእተወ ምዃኑ ክንርዳእ ኣለና። ዝወደቐ ኣም ምሳር ይበዝሒ ከም ዝተባህለ፡ ብሰንኪ ሃላሊ እንኮ ሰባዊ ጉጅለ ህግደፍ ፖለቲካዊ ኣረኣእያናን ማሕበራዊ መሳርዕናን ተዘሩጉ፣ ብቁጠባዊ ድኽነት ሕቕና ጎቢጡ፡ ኣብ ክንዲ ካብ ሃገራት ስደት ናብ ሃገርና ንኣቱ፡ ካብ ሃገርና ሃዲምና ሓራ ንወጽኣሉ ኩነታት ብቕረባ ይዕዘቡ ስለ ዘለውዮም። ተረከብቲ ሕድሪ ዝኾኑ መንእሰያት፡ ብዓማሚ ርሑቕ ስደት፡ ሰላምን እንጀራን ስደት ንምርካብ ኣእምሮኦም ኣብ ዝተሰልበሉ ድኹም ኩነታት ስለ ንርከቡ፡ ደንዲኖምናዮም መሬት እናጸሕተሩ ዝንቅው ዘለው።

እዚ ፖለቲካዊ ውድቀትናን ኣንፈቱ ኣጥፊኡ ዝተዘርገ ኣተሃላልዎናን ተበሊጹ፡ ህዝባዊ ልኡላውነትና ረገጹ፡ ሃገራዊ (ግዝኣታዊ) ልኡላውነትና ብሓይሊ ወራሪ ናቱ ንምግባር ዝሕንሕን ዘሎ ጸረ-ህዝቢ መቐጻጸብ፡ ኣቐጻጸብ ሂብና ክንከታተሎ፡ ብግቡእ ሰነድና ክንሕዞን ቅኑዕን ክንገብር ዘለናንዩ። ይኹን ግን ብብሰዓቱን መዓልቱን ውልቀ ሰባት ዝዘበልዎ ክንምልስ ደድሕሪኦም ብምኻድ ግዜና ከነባኻን ግን ቅኑዕ ኮይኑ ኣይረኣየን።

ስለምንታይሲ መሰረታዊ ጠንቂ ናይዚ ከም ህዝብን ሃገርን ንርከበሉ ኣሰካፊ ኩነታት ዘቤታዊ ሽግርናዩ። መሰረታዊ መፍትሒኡ ከኣ ውሽጣዊ ሽግር ምፍታሕን ኣብ ንቕሓትን ብቕዓት ዝተሰረተ ሓቀኛ ሓድነት ምፍጣርዩ። እዚ ሕጂ ንስምዖን ብማሕበራዊ መራኸቢታት ንምልሰሉ ዘለናን ካብቲ ትማሊ ብሓይልን ብሕግን መዕለቢ ዝገበርናሉ ሸነኽ ዝለዓል ዘሎ ደግሲ ስለዝኾነ፡ ዝተዘርገ ኣተሓሰብና ገምጊምና፡ ጠንቂ ጸጊና ዘይኮነ ምሉእ ንምሉእ ኣልጊስና፡ ናብ ባህሪያዊ ቦታና ንምለሰሉ ኩነታት ብምፍጣር ፈትዩ ከይፈተወ ዝዕጸ ኣጀንዳ ምዃኑ ክንርዳእ ይግባእ።

ኣጋጢሙና ዘሎ ውሽጣዊ ፖለቲካዊ ዝርገት ከይገምገምናን ጠንቂ ከዩልገስናን ቀዳማይ ሚኒስትር ከምዚ ኢሉ፡ ጀነራል ክስቶ ከምዚ ደጊሙ፡ እከለ ዝተባህለ ጋዜጠኛ ከምዚ ጽሑፉን መዲሩን እናበልና ግብረ መልሲ ምሃብ፡ ብኣንጻርጽሮት ሚዛን ዘይብሉ ፈኸራን ጸርፍን ምምሕልላፍ፡ ንዕኡም መሊሱ ዘሻድኖም ደኣምበር ዝእርሞም ኣይኮነን።

ስለምንታይሲ፡ ወደብ ዓሰብን ገማግም ቀይሕ ባሕርን ይግበኣና ኢሎም ሕጋዊ መርተዖ ሓዞም ዝከራኸርሉ ሓይሊ ስለ ዘለዎም ኣይኮነን ከምኡ ዝብሉ ዘለው። ውሽጣዊ ሓድነት ኤርትራውያን ተዘሪጉ ስለ ዘሎ፡ ሃገረ ኤርትራ መንእሰይ ኣልቦ ትተርፍ ስለ ዘላ፡ ብ1991 ዝሰኣናዮ ወደባትን ገምጋም ቀይሕ ባሕርን መሊሰና ኣብ ኢድና ነእትወሉ ምቹእ እዋን ሎሚዩ ካብ ዝብል ሕሉፍ ስሰዐ ተበጊሶምዮም።

እዚ ስሱዕ ድሌትን ሒቕታንዚ ብምኽሪ ኣይእረምን። ብኣዋጅ ኣይግራሕን። ብፈኸራን ጸርፍን ደው ኢሉ ኣይሓስብን። ናትና ፖለቲካዊ፣ቁጠባዊ፣ ወተሃደራዊ፣ ዲፕሎማሲያዊ፣ ማሕበራዊ መትንታት ተበራቢሩ ተኣሳሲሩን ተርኒዑን ሓይሊ ሚዛኑ ምስ ኣስተኻኸለ ጥራሕዩ ጎባጢ ሕልሙ ዝመክን። ጎባጢ ባህሪኡ ኮይኑ ንነገራት ዝመዝነሉ ሓይሊ ሓሳብ ኣይኮነን። ሕግን ሕጋዊ መንገድን ኣይኮነን። ስነ-መጎት ሓይሊ ጥራሕዩ። ኣብ ታሪኽ ከም ዝተራእየ ከኣ፡ ብስነ-መጎት ሓይሊ ዝተኣማመን ስነ-ኣእምሮ እንተሃሪምካዮ ቀልጢፉ ጫማ ዝልሕስ፡ ድኹም ጎኒኻ እንተርኢኻዮ ከኣ፡ ንጽባሕ ድሕሪ ጽባሕ ኢሉ ዝሪኦ ዘይብሉ ብዓይኒ ዕሙት ዝፍጭፍጭፍ ፈራሕ ጨካን ሕልሚዩ።

ስለዚ ንደግሲ ዳግማይ ጎበጣ ብግቡእ ንከታተሎ መን እንታይ ኢሉ ሰነድና ንሓዞ። ግዜና ውሽጣዊ ጸገምና ኣብ ምፍጥስ ደኣምበር ንዓኣቶም ኣብ ምምላሽን ምጽራፍን ኣይነጥፍእ። ንሳቶም ብኸምዚ ዘለናዮ ድኹማት ኮይና እንተቐጺልና ብሓሳብ ጥራሕ ዘይኮነ ብተግባር ክወሩና ክብገሱዮም። እንኮ ሰባዊ ስርዓት ህግደፍ ዝጠንቁ ኣጋጢሙና ዘሎ ኩሉ ሸነኻዊ ዘቤታዊ ጸገም ፈደሰና ብሓድነት መሰስ እንተኣል ከኣ፡ ሕልሞም

**እንተዘይገደፉ፡ መልሓሶም ክእርንቡን ካብ ቀንጠብጠብ ክቐጠቡን ክግደዱዮም። ስለዚ ቅድሚ ኩሉ ዝተዘርገ
ውሽጣዊ ሓድነትናን ፖለቲካዊ ኣረኣእይናን ንኣርም።**

ካብ ዛራ- ማና

12-03-2020